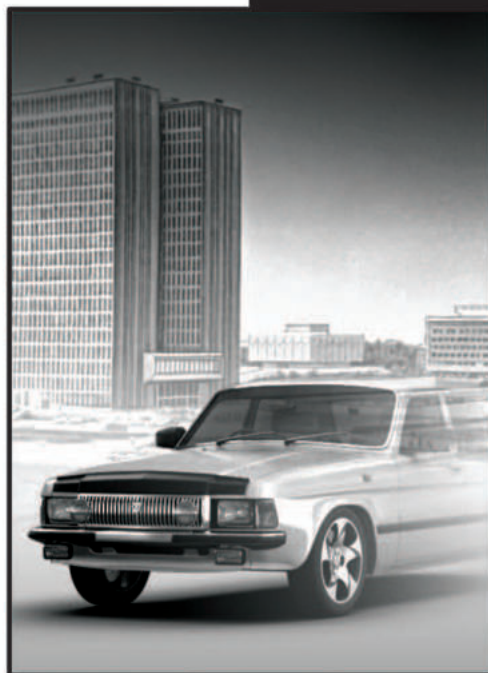

Акбар МИР30

СУИҚАСД

АКБАР МИРЗО

СУИҚАСД

Роман

«Ўзбекистон миллий энциклопедияси»

Давлат илмий нашриёти

Тошкент–2016

*Ватан мустақиллигини сақлаш йўлида жонини
фидо қилган Миллий хавфсизлик хизмати ва
Ички ишлар вазирлиги ходимларига бағишланади.*

Масъул муҳаррирлар:

Қахрамон Маҳкамов, Ҳабиб Абдиев

Маслаҳатчи:

Аҳад Содикбеков,
истеъфодаги полковник

Маҳмуд Йўлдошев,
истеъфодаги полковник

Такризчилар:

Акмал Саидов,
юримдик фанлари доктори, профессор

Шухрат Ризаев,
филология фанлари номзоди

Мазкур роман «Аёзи чўзилган баҳор» ва «Ажал билан юзма-юз» китобларининг мантиқий давомидир. Мустақилликнинг дастлабки ўн йиллигида мамлакатимизда содир этилган даҳшатли воқеалар қиш аёзининг ҳамон давом этганидан дарак беради. Икки дақиқа! Бу сониялар жуда кўп нарсаларни ўзгартириб юборарди, агарки ғанимларнинг Президент учун олдиндан тайёрланган суиқасди амалга ошганида. Бомба портлади, бироқ Оллоҳ суйган бандасини хор қилиш ёки ҳаётдан маҳрум этиш одамзоднинг қўлида эмас. Эл-юрт ишқида ёнган юраклар мангуликка дахлдордир.

М54 Мирзо, Акбар

Суиқасд / А. Мирзо. – Тошкент: «Ўзбекистон миллий энциклопедияси» Давлат илмий нашриёти, 2016. – 360 б.

УЎК: 821.512.133-31

КБК: 84 (5Ў)7

М54

ISBN 978-9943-07-461-3

© «Ўзбекистон миллий энциклопедияси»
Давлат илмий нашриёти, 2016

НАШРИЁТДАН

Азиз замондош!

Ўтган асримизнинг 80-йиллари охири – 90-йиллар бошидаги мамлакатимизда кечган оғир иқтисодий танглик, сиёсий беқарорлик ёдингиздами? Мустақилликка эришгач, юртимизда пайдо бўлган турли экстремистик гуруҳлар, уларнинг хуружлари ва ҳокимият учун олиб борган гоҳ махфий, гоҳ ошкора курашлари-чи? Халифалик давлати қуриш учун майдонга чиқмоқчи бўлган бу гуруҳ аъзоларининг 1999 йил февраль ойидаги террорчилик ҳаракатларини унутмаган бўлсангиз керак?

2013 йилда истеъдодли ёзувчи Акбар Мирзонинг мустақилликнинг дастлабки йилларида юртимизда рўй берган сиёсий жараёнлар ҳақида ҳикоя қилувчи «Ажал билан юзма-юз» романи нашрдан чиққан эди. Асар китобхонлар томонидан эътироф этилди. Нашриётимиз ёзувчининг «Ажал билан юзма-юз» асарининг бевосита мантиқий давоми бўлган «Суиқасд» деб номланган янги романини мамнуният билан тақдим этмоқда.

Детектив жанрида ёзилган мазкур романда ҳам Ўзбекистон Республикаси Биринчи Президентининг 1994–1999 йилларда мустақил юртимизда олиб борган бунёдкорлик ишлари, мустақилликни асраш, мамлакатда ҳамон давом этаётган турли экстремистик гуруҳларнинг тазйиқларига қарши мардонавор кураши ҳақида ҳикоя қилинади. Ёвуз ниятли кучларнинг тинч аҳоли турмушига раҳна солишлари, давлат тузумини ўзгартириш учун олиб борган қўпоровчилик ишлари ва, ниҳоят, бу борада Биринчи Президент ҳаётига суиқасд қилишгача бўлган уринишлари Сизни бефарқ қолдирмайдиган даражада ёрқин тасвирлаб берилган.

* * *

Суронли йилларда бўлиб ўтган икки суҳбатни Президент бот-бот эслаб турарди.

1994 йилдаги махфий суҳбат:

– Сиз собиқ совет тузуми даврида республикангизда Президентликни биринчи бўлиб жорий қилдингиз. Биз бу жасоратингизни қадрлаймиз, албатта. Бироқ жуда оғир дамларни бошдан кечиряпсизлар. Бу кетишда халқнинг таназзулга юз тутиши аниқ. Шундай экан, энди Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига кирган давлатлар ичида биринчи бўлиб собиқ Иттифоқни тиклаш ва унга қайтиш, балки бунинг аввалгидай қўшилиш деб атасак ҳам бўлади, ташаббуси билан чиқишингизни хоҳлаймиз. Агар шундай қилсангиз халқингиз бошқа республикаларнинг аҳолисидан кўра фаровон ва бахтли ҳаёт кечиришига кафолат берамиз. Сизга эса барча имтиёзларимиз сўзсиз муҳайё қилинади.

– Мен Ўзбекман. Айтилган гапимни қайтариб олмайман. Ўзбекистон ўз мустақиллигидан асло воз кечмайди!

1999 йил бошидаги махфий тазйиқ:

– Жаноб Президент! Шу йил январь ойи ичида қўлингизга етказилмайдиган талабларимизни бажарасиз деган умиддамиз. Ўзбекистон дунё мусулмон мамлакатлари орасида биринчи бўлиб Халифаликни жорий қилиши керак. Агар шундай йўл тутсангиз, яъни Ўзбекистон Ислом давлатига айлантирилса, биз бу шарафли ва муқаддас вазифани Сизга топширишга тайёрмиз! Акс ҳолда, бу заминни иккинчи Афғонистонга айлантирамыз.

Юртда Ислом дини равнақ топиши учун ўйлаб иш тутинг, жаноб Президент! Ҳаётингизни хатарга қўйманг!

– Жоним фидо бўлсин бу юртга!

* * *

Бу китобда яқин ўтмишимиздаги суронли, мушкул вазиятларга тўла давр таъсирчан ва қизиқарли тарзда тасвир этилган.

БИРИНЧИ ҚИСМ

І. ЖУДОЛИК

Янги йил арафасида Элёр оиласи билан уч хонали хонадонга кўчиб ўтди. Бежирим таъмирланган, ортиқча ҳашамдор жиҳозлари йўқлиги учун кенг ва ёруғ кўринар, кирган кишининг эътиборини тортмай қолмас ва келганлар, албатта, «шинам ва файзли экан»ини таъкидлашарди. Муҳаббат ҳамма нарсани жой-жойига қўйган, гўё бирор буюм ё жиҳознинг ўрни алмаштирилса ёки нари-бери қилинса, худди чиройи бузилиб, кўркамлигига, хусну тароватига зиён етадигандай эди.

Деразаларга тутилган оқ тўрли нафис пардалар, унинг раҳига қўйилган турли хонаки гуллар (бу гулларнинг айримлари ҳатто очилиб турарди), полга ташланган Хиванинг чўғдай гиламлари, айниқса, ошхонадаги саранжом-саришталик: стол устига ёзилган чиройли дастурхон, икки чети кўкиш гулли қўлсочиқ, ўртага қўйилган биллур гулдон ва ундаги сунъий қирмизи атиргул киши дилини равшан этар, шу ерда озгина дам олиб, беихтиёр бир пиёла чой ичишни кўнгли тусаб қоларди.

Бироқ Фарғонадан қариндош-уруғларининг «уй кўрди»га келиши бошланиб, ҳамма нарса алғов-далғов бўлиб кетди. Баъзида нима қаердалигини топа олмай ҳам қолди. Ёш болаларнинг қўлидан пиёла «учди», гиламга олчанинг мураббоси тўкилди, айрим гулларнинг шохи

узилди, балкондаги чилвир ип гўдакларнинг ювиб осилган иштончаларига тўлиб кетди. Хуллас, ярим ой қўли кўксида: «раҳмат-раҳмат» дейиш билан банд бўлди. Худди шу кунларда хонадонга ногоҳ келиб қолган бирор нотаниш меҳмонда Элёр бу ерда оиласи билан анча йиллардан буён яшаса керак, деган таассурот туғилиши ҳеч гап эмасди. Тўғрисиям шундай, хоналардаги тартибсизлик, чанг, болаларнинг қий-чуви бошқача ўйлашга имкон бермасди. Йиғиштирган билан фойдаси йўқ: хиёл ўтмай аҳвол яна боягидай бўларди-қоларди. Шунгами, мезбон ҳам қўйиб берди: келиб юришибдими, бир яйрашсин.

Муҳаббат ташрифлар тўхтаганидан сўнг уйини уй қилгунча бўлари бўлди. Аммо ичида хурсанд эди. Пешоналарига бошпана битибдики, қутлаб меҳмонлар келди. Эрининг ишхонаси томонидан уй берилмаганда қатор-қатор бўлиб йўқлашармиди? Ахир ижарада ўтирганларида хижолатдан зўрға бош суқишарди. Энди эса... етказганига шукр, дерди янги йилнинг қутлуғ келганидан қувониб.

У бахтиёр эди. Бу ерга кўчиб келган кунлариданоқ очилиб-сочилиб юришга ҳаракат қилди. Аммо кундан-кун озиб, чиройини йўқотиб борар, худди ногоҳ сўлиб бораётган гул каби ҳолсиз, мадорсиз эди. Сўлгин кўриниш олган гул қанчалар меҳр билан парвариш қилинмасин, негадир кор қилмаганидай, емишнинг кети узилмай, кўнгли тусаган нарса муҳайё қилинса-да, Муҳаббат қаддини ростлаб, аввалги гулгун ҳолатига сира қайта олмаётган эди. Эмизикли аёл ўзини анча олдириб қўйганди. Қайнонаси аввал дўхтирга, сўнг табибга олиб борди, орада ўзи билганича қўрқоқтош ҳам қилиб кўрди. Лекин таъсири бўлмай, ижобий томонга ўзгариш аломатлари сезилмасди.

Элёр кечалари босинқираб, дағ-дағ титраб, қора терга ботиб «дод» солиб уйғониб кетадиган хотинининг

аҳволдан ташвишда эди. Уйга келаётганда хавотирга тушганини сездириб қўймасликка интилар, ҳали ҳаммаси изга тушиб кетишига ишонар ва бу ишонч унга далда берарди. Аммо Муҳаббат ҳаётида рўй берган ўша даҳшатли воқеаларни ҳали-ҳамон унутолмаган. Кундуз кунлари билинтирмасди, лекин кечаси бўлди дегунча яна тушига кирар, ваҳима ичра қолган аёл типирчилаб уйғонарди. Элёр бунга кўникди ҳам. Бироқ ранг-рўйи синиққан, ичидаги қўрқувни эсидан чиқаролмай тобора кундан-кун ориқлаб бораётган маҳбубасининг дардига малҳам бўлолмаётганидан, чорасини тополмаётганидан ич-ичидан сиқиларди.

Янги йилдан олдин водийга бориб, уч-тўрт кун туриб келишди. Яқинлари Муҳаббатнинг кўнглига қарар, уни хурсанд қилишга чоғланар, лекин ўғилчасига маъюс тикилган аёлнинг чиройи бир зумгагина очилардию, яна аввалги ҳолатига қайтарди. Ўшанда улар кўпчиликнинг юрагини хижил қилиб қайтиб келишганди. На Элёр, на Муҳаббат ҳаётларини ларзага солган ўша аянчли воқеадан сўз очмади. Шундай бўлгани яхши, деб ўйлаганлари учун ҳам қариндошларининг хаёлини бўлишмади, тинчини бузишмади, қайғуга бо-тиришни истамади.

Элёр янги уйга кўчганларида Муҳаббатнинг юрагидаги ваҳм унутилар деб ўйлаганди, янглишган экан, илк кечадаёқ босинқирай бошлади. Кейинги кунларда эса аёлининг ярим тунгача ухлолмай юриши, кўз юмишга юраги безиллаб қолгани уни қаттиқ ташвишга сола бошлаган эди.

Мана бугун ҳам худди шундай ҳолат рўй берди.

– Боламни олиб кетинг, узоқроққа олиб кетинг! – дерди қора терга ботган Муҳаббат жон аччиғида. – Ҳозир портлаб кетади, кетинг! Тезроқ кетинг, деяпман сизга!

Аллақачон уйғонган Элёрнинг боши қотган. Уйғотай деса, кечагидай чўчиб кетиши мумкин, уйғотмай деса, босинқираши тўхтамаяпти. Бехосдан томоғига тиқилган тахир нарсани аранг ютиб, бағрини тиглаётган хотинига термилади.

– Жалолиддинни олиб кетсангиз-чи!

– Муҳаббат, – ноилож хотинини аста туртади Элёр.

– Нега туртасиз мени! Нега кетмайсиз?!

– Муҳаббат, кўзингни оч, – дейди Элёр титроқ овозда. У титраган кўлини хотинининг терга ботган оташ пешонасига аста босади. – Муҳаббат, буларнинг ҳаммаси ўтиб кетган, сен ёмон туш кўряпсан, холос. Бўлди, кўзингни очсанг-чи!

– Ҳалиям шу ердამисиз?! У ҳозир мени портлатиб юборади-ку, – дея фарёд қилади аёл. – Сиз ўғлимизни сақлаб қолишингиз керак. Ёлвораман, тезроқ олиб кетинг!

– Хўп, хўп. Ана энди аста кўзингни оч.

– Йўқ, шошма! А-ааа!

Муҳаббат бақирганича ўрнидан бош кўтарди. Элёр кўз ёшини яшириш учун уни бағрига тортади.

– Нима бўлди, жоним? Нега бунча қўрқиб кетдинг? – Элёр бунинг сабабини билса-да, барибир, сўрайверади.

– Портлаб кетди! – энтикиб нафас олганича жавоб қилади Муҳаббат. – Аблаҳ портлатиб юборди!

– Бўлди энди, у нарсаларни унутсанг-чи?

– Унутолмасам нима қилай, Элёр ака! – эрининг кўксига бош қўйганича йиғлаб юборади аёл. – Унутолмасам нима қилай?

– Сен ҳаракат қил, – Элёр хотинининг сочларини силайди.

– Атай қилмаяпман-ку.

– Биладан, жоним. Биладан. Аммо, барибир, эсдан чиқаришинг керак. Энди у қора кунлар ортда қолди. Мана кўрасан, бундан кейинги ҳаётимиз сен орзу қилгандай осуда кечади.

Элёр хотини бошидан кечирган кўргиликнинг қанча-

лар даҳшатли эканлигини ҳис қилгани боис ҳам ширин гапини аямайди, ҳар бир ҳаракатида, айтмоқчи бўлган сўзларида кўнглини олишга интилади. Муҳаббат ҳозир тун, кўргани эса туш эканлигини англагандан кейингина биров тинчланади. Эрталаб Элёр уни яна шифохонага боришга кўндиради. Муҳаббат эса табиблар нима деркин, дейди иккиланиб. Лекин на дўхтирларнинг муолажаси, на табибларнинг ўт-ўланлари кор қилади.

Бироқ уни бедаво хасталикка йўлиқди деб ҳам бўлмасди. Кундузи уй ишларини билиб-билиб қилар, озодаликни, саранжом-саришталикни ўрнига кўярди. Меҳмонларнинг кети узилгач, хоналар яна аввалгидай озода ва шинам кўриниш олди. У бу ишларини ўзи хоҳлаб бажарар, кейин қилган ишларига тикилиб, баҳридили очилгандай бўлар, аммо кеч бўлди дегунча унинг ранг-рўйи ўзгариб, намозшомгулнинг аксига айланарди-қоларди. Тун қора пардасини ёйганда ичига қоронғилик кирарди. Бора-бора кеч киришини истамай қолди. Оқшом унга қандайдир кўрқинч, ваҳм олиб келиб бағрига ташлагандай бўлар, кўз юмиши Элёр учун ҳам азобга айланишини билгани сари сиқиларди. Баъзан тушкун ҳолатини билинтирмасликка уриниб, қўлига китоб оларди, қовоқлари юмилиб кетса-да, сатрларга термиларди, ухламаса бўлди эди. Аммо бу аянчли ҳолатга Элёр жим қараб туролмасди.

– Етар энди, қолганини эртага ўқирсан, – дерди Элёр аёлининг ёнига келиб.

– Жуда қизиқ китоб экан. Кундузи уй ишлари билан бўлиб ўқишга вақтим бўлмайди. Яна озгина ўқий. Сиз бемалол дамнингизни олаверинг. Мендан хижолат бўлманг.

– Чарчаб қоласан.

– Биласиз-ку китоб ўқишни ёқтиришимни. Мана шу бобни тугатсам бўлди.

Элёр жилмайишга ҳаракат қилади. Лекин гулдай хотини кўз ўнгида сўлиб бораётганига чидай олмайди. Ётоқхонага кириб ғазаб билан деворни муштлайди, муштлайверади.

Кунлар шу тарзда кечарди. Унинг кўзлари кирта-йиб, хаёли паришон бўлиб қолганини кўрган Жалил Очилов дарҳол таътил олишни маслаҳат берди. Элёр уйдаги вазиятни тушунган бошлиқдан миннатдор бўлди. Ахир бу айти муддао эди-да. Оиласи ёнидан қимирламаган Элёр энди ҳеч қандай хавф йўқлигини, бемалол кўча-кўйга чиқиб, янги кўшнилари билан яхшилаб танишиб олишни соатлаб тушунтира бошлади. Муҳаббат эрининг раъйини қайтармаслик учун «хўп» дер, жилмайишга ҳаракат қилар, бироқ роль ўйнашни эпловмаган нўноқ актёр сингари бошини эгиб, бирдан кўзлари билан ер чизиб қоларди.

– Фарғонага кўчиб кетсакмикин?

Элёр бу гапни кутганди. Худди шу саволдан чўчиб юрарди. Нима деб жавоб беришни неча марта ўйлаган, аммо тайинли гап топа олмаган. Ҳозир ҳам ўйланиб қолди. Муҳаббат унинг нима дейишини сабрсизлик билан кутаётган эди.

– Қўрқяпсанми? – деди Элёр саволга жавоб беришдан қочиб.

– Йўқ. Бироқ кўниколмаяпман.

– Юрагингдаги кўрқувни чиқариб ташламасанг, қаерда яшасак ҳам фарқи йўқ.

– Кечаси туш кўрмасликнинг иложи бормикин? – мўлтираганича сўради Муҳаббат.

– Бунинг учун ичингдаги ваҳимани енгишинг керак. Сен ўзингни кўлга оловмаяпсан, Муҳаббат. Ахир иродали аёлсан, хаёлингдан чиқариб ташлашга қурбинг етади. Унут, тамом-вассалом!

– Айтишга осон.

– Бошқа илож йўқ, азизам.

– Тўғри. Лекин ўшанда болам билан портлаб кетганимда нима бўларди? – дейди Муҳаббат юрагидаги изтиробдан титраб-қақшаб.

– Кўй, бундай дема, жоним. Ахир ҳаммаси яхшилик билан тугади-ку. – Элёр аелининг қўлларини ўпади, сўнг юзларига босади. – Мана, кўриб турибсан-ку, ҳаммамиз соппа-соғмиз, энг муҳими биргамиз.

– Сизга қасдлашиб қолган душманларнинг баъзилари қўлга олинмаган бўлса-чи? – хавотирдан кўзлари пирпирайди Муҳаббатнинг. – Улар энди сизни ўғирлаб кетишса... ёки ҳаётингизга қасд қилишса, мен нима қиламан? Йўқ, бунга чидолмайман, Элёр ака! Бир кунда ўлиб қоламан!

– Ундай дема. Душманлар нималарга қодир эканлигимизни кўриб қўйишди, энди юраклари дов бермайдди, – деб ёрини тинчлантиради Элёр. – Мендан эса кўнглинг тўқ бўлсин.

– Қанийди.

– Айт, бошингга тушган мусибатни унутишинг учун нима қилай? – Элёр Муҳаббатнинг кўзларига тикилади, сочларини оҳиста силайди.

– Қаранг, Фарғонага борганда Зулфия опамни кўриб келмабмиз-а? – Муҳаббат гапни атай бошқа ёққа буради.

– Нега ўша ердалигимизда айтмадинг? Иккимиз дарров ўтиб келардик.

– Энди кўргим келяпти.

– Хоҳласанг, яна бориб келамиз. Баҳонада уйдагиларни ҳам кўриб, айланиб келардик.

– Майли.

– Биласан, ҳозир таътилдаман. Истаган ерингга олиб бораман. Фақат мудҳиш ўйлардан халос бўлсанг бўлди. Эртагаёқ сафарга чиқамиз! Бўптими?

Муҳаббат шу кеча тинч ухлади. Аммо Элёр беихтиёр уйғониб кетар ва шошиб ёнига нигоҳ ташларди. Лекин

ҳар гал хотини ширин уйқуда бўларди. Тиниқиб ором олган аёлнинг эрталабки ҳаракатлари ўзгача эди. Хотинининг чиройи очилганини кўриб Элёрнинг ҳам ичи ёришди. Қисқа нонуштадан сўнг хурсандчилик билан йўлга тушишди. Довоннинг энг баланд ерига чиққанда Муҳаббат расмга тушишни таклиф қилиб қолди. Гоҳ у, гоҳ хотини суратга олди, кейин кимдандир илтимос қилганди, ўғилчасини кўтариб турган ҳолатни кадрга муҳрлади. Йўлда расмга тушиб яхши қилдик-а, дея Муҳаббат росман хурсанд бўлиб кетди. Бунни кўриб кўнгли яйраган Элёр тортиниб ўтирмади, ёрининг юзларидан ўпиб қўйди.

– Ажойиб чиқса керак, – деди Элёр баланд тоғларга нигоҳ ташлаб. – Атрофдаги қорларни қара, гўзал манзара, тўғрими?

– Ҳа, кўзни қамаштиради. Кетгинг ҳам келмайди, – деб жавоб қилди Муҳаббат. Кейин эрининг бақувват қўлларини аста силаб туриб кўзларига тикилди.

– Тинчликми, жуда бошқача қараб қолдинг?

Муҳаббат хаёлини йиғиб, жилмайди.

– Эсдалик бўлиб қолади.

– Албатта. Қайтишдаям ўша жойда расмга тушамиз.

– Худо хоҳласа, – деди Муҳаббат бу гал қучоғидаги ўғилчасига термилиб.

Элёрнинг назарида бу гап маъюсроқ эшитилди. Ёки унга шундай туюлдими, ишқилиб, гап равишини бошқа ёққа бурди:

– Балки овқатланармиз?

– Яна кабоб олиб берасизми?

– Албатта!

Муҳаббат рози бўлди. Элёр ҳайдовчига довондан тушишда кўприқдан ўтиб кириладиган чойхонани эслатди.

– Сизлар овқатланиб олгунча мен бироз мизғиб оламан, – деди ҳайдовчи йигит ўриндиқ суянчиғини орти-

га тушириб. – Мабодо қаттиқ ухлаб қолсам, тортинмай уйғотаверинглар.

Эр-хотин ана-мана деб машинадан тушгунча қорачадан келган ҳайдовчи йигитнинг толиққан кўзлари юмилди.

– Қойил, – деди Элёр беихтиёр.

Муҳаббат бугуннинг ўзида яна Қўқонга қайтиб кетаётган йигитнинг ороми бузилишини истамай эрига юзланганча аста деди: – Қўйинг, дамани олсин. Бечора шу гапимизни кутиб зўрға турган экан, қаранг ухлашини.

Элёр яна бир бор, лекин бу сафар секингина «Ухлашни қара», деди-да, ўғилчасини кўтариб нари кетди.

Мажнунтол соясида мириқиб кабобхўрлик қилишди. Сўнг сўрида бироз суҳбатлашиб ўтиришди. Аччиқ кўк чойдан кейин яна йўлга тушишди. Янгикўрғонга намозшомга яқин кириб келишди.

Эрта ўтиб индинига Қўқонга – Зулфияни кўргани ўтишди. Эндигина мактабдан қайтиб ҳали хонасига кириб улгурмаган Зулфия дарвоза олдида қандайдир машина тўхтаганини эшитди. Ортига қайтаркан, ҳайрон бўлди. Ким бўлиши мумкин? Таниш-билишлари, қариндош-уруғлари орасида бунақа сигнал бериб ташқарида кутиб ўтирадигани йўқ эди-ку? Дарвозани қия очганди, кутилмаган меҳмонларга кўзи тушиб шошиб қолди: худди узоқ вақт сингисини кўрмаган ва дийдорини соғинган меҳрибон опадай Муҳаббатни анчагача бағридан қўйиб юбормади. Айниқса, жажжи Жалолиддинни Элёрнинг қўлидан олганда бирам хурсанд бўлиб кетдики, юзларидан ўпиб-ўпиб олди. Кейин бу қилиғидан уялиб, печкаси гупиллаб ёниб турган хонасига ошиқди. Кўмир ҳиди болани беҳузур қилмасин деб деразанинг бир табақасини қиялатди. Сал ўтмай Зулфиянинг онаси меҳмонларни кўргани кирди. Улар бир пиёла чой ичгунча гаплашиб ўтиришди.

Кейин Элёр аёлларни ёлғиз қолдириб, мархум Ботирникига йўл олди. Шу ерга атай келганда кирмай кетишга кўнгли бўлмади.

Зулфиянинг онаси ҳам овқатдан хабар олай деб ўр-нидан турди. Орага сукут чўмди. Гапни нимадан бош-лашни билмаган Зулфия Муҳаббатнинг олдидаги бўш пиёлага қўл узатди. Мезбоннинг йўқ дейишига қара-май, чой куйиб, дастурхондаги ноз-неъматлардан та-новул қилиб ўтиришга ундади. Кейин яна суҳбат узи-либ қолди.

– Сал озибсизми, Муҳаббат? – сўради Зулфия минг хижолатда. – Эркаклар бир ўзингизни қийнаб қўйяпти, шекилли?

Муҳаббат ухлаб қолган ўғилчасига тикилганича бо-шига тушган кўрқинчли воқеани сўзлаб берди. Гапи-раркан, ҳаммаси кўз олдида қайта гавдаланди, яраси тирналган аёлнинг дастрўмоли жиққа ҳўл бўлди. Мез-бон ёқасини ушлади. Ҳикоя сўнгида ўртага яна сукунат чўкди. Зулфия нима деб жабрдийда меҳмоннинг кўнг-лини кўтаришни билмай ўйга толди. Анчадан кейин:

– Мени кечиринг, – деди Зулфия афсус билан. – Бе-хосдан сўраб... кўнглингизни...

– Хижолат бўлманг, барибир, сизга айтмоқчи эдим.

– Ростданми? – мезбоннинг сал чехраси ёришди. Ле-кин айни пайтда унинг нигоҳларида «Нима учун?» де-ган савол ҳам пайдо бўлган эди. Буни сезган Муҳаббат:

– Ҳа. Негадир сизни кўргим келди, – деди Зулфияга кўз қирини ташлаб.

Унинг сўзи қанчалар самимий бўлса, шунчалар сир-ли туюлди Зулфияга. Бунинг тагига етишга қизиқиб, гапни узоқдан бошлади:

– Ўзингизга яқин олганингиз учун раҳмат. Сиздай синглим борлигидан мен ҳам қувониб юраман. Илоё, бахтингизга кўз тегмасин. Барча ғам-ғуссани эсдан

чиқаринг-да, яна бир ўғил ва икки қиз кўринг, – Зулфия печкага яқинроқ жойда ухлаб ётган Жалололидиннинг устидаги чойшабни тўғрилаб қўйди. – Элёр билан шу фарзандларнинг камолини кўриб юринглар.

Бу тилак юракдан чиқди, аммо Муҳаббатнинг юзларида негадир ўзгариш рўй бермади. Бошқа нарсани кутган Зулфия мулзам тортди.

– Сизга нима бўлди, Муҳаббат?

– Ичимга ўрнашиб олган кўрқувни енга олмаяпман. Элёр акамниям жуда қийнаб юбордим.

– Ҳаммаси ортда қолибди-ку. Худо хоҳласа, кўрмагандай бўлиб кетасиз, – деди Зулфия чин кўнгиладан. – Ўғилчангиз сал катта бўлсин, қилиқларини кўриб, сизни таъқиб этиб келаётган кўрқувни унутиб юборасиз. Ҳали ҳаммаси яхши бўлади, мана, мени айтди, дейсиз.

– Раҳмат, Зулфия опа. Лекин ўзингиз нега бошқа турмушга чиқмай юрибсиз? – деб сўради Муҳаббат кўнгилидаги саволни ортиқ яшира олмай. У Зулфия ўтган йили Тошкентга – Элёрнинг чемпионлик жангини кўришга келганида ногирон эрининг оламдан ўтиб, бева қолганини эшитган эди.

– Билмадим, – деди Зулфия дастурхон попугини ўйнаб.

– Элёр акам сизни кўп ўйлайдилар. Айниқса, Ботир аканинг ўлимида ҳамон ўзини айбдор ҳисоблайди. Ачиниб кетадилар. Илтимос, турмушга чиқинг, Зулфия опа.

– Ёнимда узоқ ўтиролмай туриб кетганидан сездим.

– Сизни бахтли яшаётганингизни кўришни истайдилар, – деди Муҳаббат ниятини ошкор айтилмаसा-да, самимий оҳангда гапириб.

– Инсон пешонасига ёзилганидан қочиб қутулолмайди, дейишади-ку. Нима қилай, менга шунақа аччиқ тақдир битилган экан. Нолисам, гуноҳ бўлади.

– Тошкентга борганингизда тузук-қуруқ гаплашолмадик. Элёр акам сизни Нодир ака билан бирга келганингизни кўриб... у кишига турмушга чиқдимикин, деб ўйлабдилар.

– Элёрни қўллаб-қувватлашга бормасак уят бўлади, деб туриб олгани учун боргандим. Тўғриси, Тошкентни кўришни орзу қилардим, ўша мусобақа сабаб ниятимга етдим. Чиройли шаҳар экан. Масалан, менга жуда ёқди. Яшасанг, армон қилмайсан.

– Сизни олиб кетсам-чи? – деди Муҳаббат.

– Қаерга? Тошкентгами? – бу кутилмаган саволдан ҳайрон бўлди мезбон.

– Ҳа.

– Вой, нима қиламан у ерда? – Зулфиянинг юзларига ним табассум югурди. Аммо унинг нигоҳларидан бу кутилмаган таклифдан ҳайрон бўлганлиги сезилиб турарди.

– Яшайсиз, ишлайсиз. Ўзим сизга яхши бир куёв топиб бераман.

– Э, кўйсангиз-чи! – деб бирдан қўлларини силкитишга тушди Зулфия. – Мендай бевага кимнинг кўзи учиб турибди?

– Ўзингизни бунчалар камситманг, ҳали бир йигитнинг кўнглини ром эта оласиз.

– Жуда ошириб юбордингиз-ку.

– Ҳа, айтгандай, биз яқинда янги уйга кўчиб ўтдик.

Зулфия бу хушxabарни эшитиб «Қўшалоқ байрам бўлибди-да», дея жуда севиниб кетди. Муҳаббатни қайта-қайта муборакбод этди. Ёзги таътилда, албатта, «уй кўрди»га боришини айтиб ваъда берди.

– Элёр акам икки кундан кейин Тошкентга қайтадилар, – деди Муҳаббат бироз ғамгин оҳангда.

– Сиз-чи?

– Билмадим...

– Яна бироз қолмоқчимисиз? Қандай яхши, сиз билан тўйиб гаплашиб оларканман-да. Унда бугун бизни-кида қоласиз. Келишдикми? Элёрдан ўзим сўрайман.

Икки коса иссиқ шўрва келгач, аёлларнинг суҳбати узилиб қолди. Бу орада Элёр ҳам кириб келди.

Кечга яқин Элёр оиласи билан уйига қайтишга рухсат сўради.

– Шунчалар қизғанасизми? – ўпкаланди Зулфия меҳмонларни кузатиб кўчага чиққанида.

– Ў-ў, қизганишам гапми, ўта рашкчиман! – деди Элёр атай қошларини туташтириб. Кейин нимадир ёдига тушди, шекилли, тезда кўшиб кўйди: – Бу хислат марҳум устозимдан мерос қолган бўлса керак.

Зулфия чуқур хўрсинганини сездирмасликка уришиб, меҳмонларни хушчақчақлик билан кузатишга ҳаракат қилди.

* * *

Эртаси куни Зулфия меҳмонлар билан хайрлашгани Элёрларникига келди. У, аввало, оқибат кўрсатиб ўзини йўқлаб боришгани учун Муҳаббатга миннатдорлик билдирмоқчи, қолаверса, эрталабдан бозорга тушиб кичкинтой учун олган кийим-кечакларни бериб (кеча тузукроқ совға қилолмагани учун уялганди), янги чақалоқ, янги уй билан яна бир бор табриклаш ниятида эди.

Дарвоза олдида қаторлашиб турган кишиларни кўриб, бирдан тўхтаб қолди. Эркаклар орасида қора тўн кийиб, белига белбоғ боғлаган, келганлар билан йиғлаб кўришаётган Элёрга нигоҳи тушганда кўлидаги каттагина елим сумкани бағрига босди. Ёнидан икки аёл ўтгандай бўлди. Уларнинг бири Зулфияга «Сиз ҳам таъзиягами?» деди.

– Кечирасиз, бу ерда... Нима гап ўзи? – Юраги алланечук ғалати бўлиб, сўзини давом эттиришга ўзида куч тополмади.

– Хабарингиз йўқми? – нотаниш аёлнинг кўзлари намланди.

Бу гапдан баттар хушёр тортган Зулфия билинар-билинемас бошини қимирлатди. Эгнига қорамтир пальто кийган, қалин жун рўмолини чандиб ўраган, қирқ-қирқ беш ёшлардаги тўладан келган аёл лабларини қимтиб, йиғлаб юборай деди.

– Гапирсангиз-чи, опа! – сабри чидамаган Зулфия бир қадам олдинга юрди.

– Муҳаббатхон...

– Муҳаббатга нима қилди? – ўзи билмаган ҳолда яна қадам ташлади Зулфия. Кўзлари катталашган, юраги энди машғум бир хабарни илғагандай типирчилай бошлаган эди. Унинг хаёли Элёрнинг отасида эди.

– Муҳаббатхондан айрилиб қолдик, синглим.

– Нима? А-а?!

Қўлидаги сумка «тап» этиб қор устига тушди. Ағдарилган сумкадан аввал унча катта бўлмаган қизил ва кўк йўлли коптокча отилиб чиқди ва кишилар томон юмалаб кетди. Кейин ўртасига «Милиция» деб ёзилган ўйинчоқ машина тушди. Унинг калити охиригача буриб тайёр қилиб қўйилган, шекилли, ерга урилган зарбдан кейин бу машина ҳам ҳаракатга келиб, тўғри нотаниш аёлнинг оёғига урилди ва тиралиб қолди. Силлиқ қорда унинг жажжи ғилдиракчалари шиғиллаб айлана бошлади.

Зулфия Муҳаббат деган исмни эшитгандаёқ карахт бўлиб қолганди, «Қайси Муҳаббат?» деб сўрамоқчи бўлди-ю, Элёрга кўзи тушиб нима гаплигини тушунди, бироқ ишонгиси келмади, ишонишни хоҳламади.

– Вой, сиз ростанам билмаган экансиз-да, – деди ердаги нарсаларни кўриб, таажжубга тушганини яшира олмаган аёл.

– Озодахон, юра қолинглар энди! – деди сал нарида турган каттароқ ёшдаги аёл эркакларга яқин жойда туриб қолганидан хижолат тортиб.

– Ичкарига кирасизми? – деб сўради нотаниш аёлнинг сумкасини қўлига тутқазган Озодахон.

Lituz.com

**To'liq qismini
Shu tugmani
bosish orqali
sotib oling!**